اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

پنجشنبه
• ۷ مهر ۱۴۰۱
• ۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۴
• ۲۹ سپتامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۴۷۹ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۱۶۱ • ۴ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

توثیق سهام به‌جای وثیقه ملکی و ضامن

یک خان از هفت خان وام بانکی کم شد

وثیقه‌محوری بانک‌ها در پرداخت وام معضل همه بخش‌های جامعه است. از کارگر ساده گرفته تا تولیدکننده در دریافت وام با مشکلاتی چون ضامن معتبر، وثیقه و... روبه‌رو هستند، اما مدتی است دولت تصمیم گرفته روند پرداخت تسهیلات بانکی به‌ویژه وام‌های ضروری را تسهیل کند. در حال حاضر متقاضیان تسهیلات برای دریافت وام‌های خرد باید از هفت‌خان رستم عبور کنند. چندی پیش دولت با هدف آسان‌سازی روند دریافت وام مقرر کرد اخذ تسهیلات از شبکه بانکی با کمک سامانه توثیق هوشمند سهام نیز میسر شود. کارشناسان معتقدند این خدمت برخط پلی بین ارائه خدمات در شبکه بانکی و بازار سرمایه خواهد بود. به طوری که سهام بازار سرمایه به‌نوعی وثیقه محسوب شده و فرد حقیقی سهامدار می‌تواند متناسب با میزان سهام خود تا سقف ۲۰۰ میلیون تومان از شبکه بانکی وام بگیرد. پرداخت وام با شرایط آسان گرچه مورد استقبال دهک‌های متوسط و پایین جامعه است اما آیا ممکن است این سیاست موجب افزایش نقدینگی و تورم شود یا خیر؟ ۴

عکس: فارس

یادداشت‌های امروز

مسیر سخت نوآورها در خودروسازی ۲

دولت هم به وظایف خود عمل کند ۳

آشنایی با انواع وام بانکی ۴

گزارش روز

مسئولیت دولت تسهیلگری است

وظیفه دولت در برابر بخش معدن چیست؟ بستگی دارد که این سوال را کی، کجا و از چه کسی بپرسیم و پاسخ آن از چه جایگاه و منظری بیان شود. البته می‌توان ادعا کرد که اگر پاسخ‌دهندگان از میان فعالان حوزه معدن انتخاب شوند، وجه اشتراک موضع‌گیری بیشتر آنها نقد رویه موجود و اظهار نارضایتی از مسیر پیش‌پای معدنکاری در ایران است. به‌شهادت آمار موجود، ظرفیت معادن کشور حدود ۶۲ میلیارد تن است، اما گفته می‌شود در حال حاضر تنها ۵۰۰ میلیون تن از این ذخیره موردبهره‌برداری قرار می‌گیرد. مشکل کجاست؟ دست‌اندرکاران صنعت می‌گویند که بخش تولیدی در قدم اول نیازمند منابع مالی است که باید آن را از بانک یا بازار سرمایه تامین کند. سپس نیازمند خوراک و در نهایت امکانات مناسب برای عرضه و فروش است. علاوه بر این، باید از تاثیرات مخرب تغییرات نرخ ارز و تورم و مانند آن در امان باشد. همه این مسائل که حول و حوش فرآیند تولید شکل می‌گیرد، نیازمند رگولاتوری است که مسئول مستقیم آن، در بخش تولید صنعتی، وزارت صنعت، معدن و تجارت است. ۳

وزارت راه و شهرسازی
اداره کل راه و شهرسازی استان تهران
نوبت اول

آگهی تجدید نوبت دوم مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۱/۱۸

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران در نظر دارد پروژه ذیل را ازطریق برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله‌ای با ارزیابی کیفی به موسسات واجد شرایط (عضو جامعه حسابداران رسمی ایران) از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت واگذارنماید.

ردیف	موضوع	شماره مناقصه در سامانه ستاد	تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار (ریال)	برآورد اولیه (ریال)
۱	تجدید نوبت دوم مناقصه خرید خدمات مالی	۲۰۰۱۰۰۳۰۲۹۰۰۰۰۱۳	۹۹۰،۰۵۰،۴۵۱	۱۹،۸۰۱،۰۰۹،۰۲۰

کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت(ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. همچنین ارسال فیزیکی پاکت الف مطابق برنامه زمانی زیر به آدرس مناقصه گزار الزامی است. (نوع تضمین یکی از تضامین معتبر در آئین‌نامه تضمین به شماره ۱۲۳۴۰۲ مورخ ۹۴/۹/۲۲ می‌باشد.)

آخرین مهلت زمانی ثبت‌نام و دریافت اسناد: از تاریخ درج آگهی تا ساعت ۱۴:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۶

آخرین مهلت زمانی ارسال پیشنهاد در سامانه ستاد و تحویل فیزیکی پاکت الف به دبیرخانه مناقصه‌گزار: ساعت ۰۹:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۳۰

زمان بازگشایی پاکات مناقصه راس ساعت ۱۰:۰۰ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۳۰ درآدرس زیر خواهد بود:

آدرس مناقصه‌گزار: تهران، خیابان سپهبد قرنی، خیابان کلانتری، پلاک ۸۰، ساختمان شماره ۱ اداره کل راه و شهرسازی استان تهران.

تلفن تماس: ۸۸۹۲۱۵۰۵ داخلی ۲۲۰۷

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۷/۰۷ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۷/۰۹

اداره کل راه و شهر سازی استان تهران

The17th Specialized Exhibition of
Stone, Quarries & Related Industries
15 - 18 November
Isfahan Stone 2022
Isfahan International Exhibition Center, Iran

rastak.isf
+989120295784
ISF@RASTAK-EXPO.COM

هفدهمین نمایشگاه تخصصی
سنگ، معادن و صنایع وابسته
۲۷ -۲۴ آبان ماه ۱۴۰۱
ساعت بازدید: ۱۰ الی ۱۸
کمربندی شرق – رو به روی منطقه روشن دشت نمایشگاه بین المللی اصفهان

برگزار کننده: شرکت رستاک پادویژن تلفکس ۸۸۳۶۶۹۵۵-۰۲۱-۷
ORGANIZER : RASTAK PADVISION Co
WWW.RASTAK-EXPO.COM
WWW.ISFAHANISF.IR

www.Gostaresh.news

آخرین اخبار و تازه ترین تحلیل ها را در پایگاه خبری «گسترش نیوز» دنبال کنید

یادداشت

مسیر سخت نوآور در خودروسازی

امیرحسن کاکایی
عضو هیات‌علمی دانشگاه علم‌وصنعت

حدود ۲۵ سال پیش، دست و پای زیادی زدم تا در چارچوب یک شرکت تحقیقاتی کوچک چابک به صنعت خودرو ورود کنم. بعد از حدود ۲ سال متوجه شدم تیم من قابلیت‌های لازم را به اندازه کافی ندارد. از طرفی هم فهمیدم صورت‌مسئله از سوی کارفرما درست تعریف نشده است. این بهانه‌ای شد تا من جوان که کله‌ام پر از غرور و انرژی برای تغییر جهان اطرافم بود، با این نگاه که قرار است ژاپن اسلامی راه بیندازیم، پاشنه کفشم را بالا بکشم و شروع کنم به ورود به مسائل مدیریتی و سیاسی. نخست شدم مشاور واحد مهندسی یکی از کارفرماها، بعد دیدم بالادست مشکل دارد و رفتم تا سطح مدیرعامل شرکت متوسط تولیدی و از آنجا به گروه صنعتی خودروسازی ورود کردم و در نهایت به سیاست‌گذاری در سطح وزارتخانه، دولت و نظام رسیدم. امروز در سن و سالی که می‌توانم ادعا کنم آستانه پیری است، فهمیدم مشکل اساسی‌تر از این حرف‌هاست که توان من و امثال من برای درست کردن این مسیر و ایجاد یک صنعت خودرو متعالی و از آن مهم‌تر اقتصاد بالنده، کفایت کند. اشکالات بسیار است و بحث‌های کلانی از جمله ساختار بانکداری ضدتوسعه صنعتی، تورم مزمن بالا و متغیر، پیش‌بینی‌ناپذیری سیاست‌های اقتصادی و... حتی برای شرکت‌های بزرگ هم چالش ایجاد می‌کند. حالا می‌خواهم روی صنعت خودرو متمرکز شوم. در این صنعت می‌توان نوسانات سیاست‌گذاری، سیاست‌های غلط و سیاسی‌کاری در مسیر توسعه را علت‌العلل عقب‌ماندگی آن دانست. متاسفانه در این سال‌ها شرایط طوری پیش رفته که امروز با ساختاری به‌شدت فسادآمیز روبه‌رو هستیم که به‌صورت ساختارمند جلوی شفافیت و اقتصادی عمل کردن می‌ایستد. امروز به‌جای ۲، ۳ خودروساز بزرگ و چند مجموعه‌ساز بین‌المللی، با ده‌ها خودروساز ضعیف و صدها قطعه‌ساز که اکثرا مسیر توسعه را ناقص طی کرده‌اند، روبه‌رو هستیم که تقریبا هیچ‌کدام در سطح بین‌المللی حرفی برای گفتن ندارند. سیاست‌گذاران هم به‌جای اینکه از این مسیر و نتایج آن تجربه کسب کنند، مسئولانه به موضوع نگاهی بیندازند و سیاست‌گذاری‌های خود را اصلاح کنند، در حال متهم کردن خودروسازی‌ها و قطعه‌سازی‌هایی هستند که نتیجه همین سیاست‌گذاری‌ها به‌شمار می‌روند. این سطح از تحلیل جای خود را دارد و در باقیمانده این نوشتار می‌خواهم روی موضوع شرکت‌های کوچک و متوسط متمرکز شوم. صنعت خودرو، یعنی صنعت تولید انبوه. البته خودروسازان سفارشی هم جای خود را دارد که در ایران اصولا جایگاه مشخصی برای آنها وجود ندارد و قابلیت رشد و نمو قانونمند و ساختاری ندارند. با تمرکز بر موضوع تولید انبوه، باید تاکید کنم که هر قطعه‌ای که در این صنعت بخواهد به صورت رقابتی تولید شود، باید با امکانات تولید انبوهی انجام شود که معنی آن سرمایه‌گذاری سنگین است؛ بنابراین اصولا کوچک بودن در مسیر تولید انبوه، مانع ورود به عرصه رقابت است. البته ساختار صنعت خودرو کشور در زمینه قطعه‌سازی به‌گونه‌ای توسعه یافته که بسیاری از قطعه‌سازان همچنان در مقیاس بین‌المللی، متوسط به‌شمار می‌روند. از آنجا که این ساختار اجازه انباشت سرمایه و توسعه مبتنی بر نوآوری را نمی‌دهد، نه این شرکت‌ها به‌درستی رشد می‌کنند و نه جا را برای شرکت‌های جدید کوچک و متوسط باز می‌کنند که مسیر قبلی آنها را با رویکردی جدید طی کنند. نتیجه این شده که همچنان، قیمت تمام‌شده بالاست و کیفیت پایین. در چنین فضای مسمومی، کپی‌برداری یکی از بدیهی‌ترین راه‌حل‌ها برای ادامه حیات است. حتی شرکت‌های خودروساز مادر برای اینکه کارشان راه بیفتد، خیلی راحت قوانین مالکیت معنوی را زیر پا می‌گذارند؛ بنابراین نمی‌توان انتظار داشت یک شرکت کوچک بر مبنای نوآوری‌های خودش در این صنعت جایی باز کند. در بهترین حالت، شرکت‌های خودروساز و قطعه‌ساز موجود اجازه می‌دهند شرکت یادشده تحقیقات پایه و نمونه‌سازی‌های خود را انجام دهد و به محض اینکه موفقیت‌های عملکردی اولیه را کسب کرد، موضوع قیمت و کیفیت به میان می‌آید و به‌راحتی حق و حقوق شرکت یادشده زیر پا گذاشته می‌شود. بماند که در عمده موارد هم خبری از نوآوری واقعی نیست و همان شرکت‌های مدعی هم خودشان کپی‌برداری کرده‌اند. به‌عبارتی در یک زیست‌بوم قرار داریم که اصولی و ساختاری نوآوری را خفه می‌کند. این همه تبلیغات هم درباره شرکت‌های دانش‌بنیان، بیشتر یک نمایش بزرگ برای رانت‌خواری است. متاسفانه امسال هم موضوع خیلی جنبه شعاری پیدا کرده و کار تا جایی پیش رفته که شرکت‌هایی که مثلا ۳۰ سال است به یک روش تولید می‌کنند، هم‌اکنون با ۴ تا مدرک ساختگی، مدعی دانش‌بنیان شدن هستند و از مزایای دانش‌بنیانی حداکثر استفاده را می‌کنند. امروز خیلی نگران‌تر از گذشته هستم، چراکه همین نمایش موجود هم بعضا باعث بروز نوآوری‌هایی می‌شود و حداقلش این است که دانشجویان و فارغ‌التحصیلان ما هر چند وقت یک‌بار کورسویی از امید را می‌بینند. اما سیاست‌گذاران و در رأس آنها وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌دنبال تحولاتی هستند که همین اندک توجه به نوآوری که بهانه‌اش داخلی‌سازی است را از بین می‌برد. وقتی مجلس و دولت دست به‌دست هم داده‌اند و می‌خواهند وزارت بازرگانی را از وزارت صنعت و معدن جدا کنند (و یک دنده معکوس در مسیر توسعه صنعتی بردارند)، وقتی به‌جای رفع موانع تولید، دائم برای تولید و تولیدکننده مانع‌تراشی می‌کنند و راه‌حل اساسی رقابتی‌شدن صنعت را رقابتی‌شدن بازار با شروع گسترده و رانتی و انحصاری واردات خودرو می‌دانند، انتظار داریم چه کسی برای نوآوری در این صنعت سرمایه‌گذاری کند؟ آیا هجوم لشکر خودروهای چینی قابل مشاهده نیست؟ ۵ ماه از شروع امسال هم گذشت. واقعا دستاورد خودروسازان و قطعه‌سازان در زمینه نوآوری اصیل چه بوده است؟ چه کار اساسی برای رفع موانع مسیر فعالیت شرکت‌های نوآور کرده‌اند؟ چقدر فضا برای نوآوری بهبود یافته است؟ اگر برجام درست شود، واقعا چه تضمینی برای حفظ همین معدود نوآوری‌های موجود در مقابل مهاجمان چینی و غیرچینی وجود دارد؟ با بیماری هلندی چگونه قرار است مقابله شود؟ و هزاران پرسش دیگر که در مقابل صنعتگران و به‌ویژه کارآفرینان شرکت‌های کوچک وجود دارد که برای آن در افق کوتاه‌مدت جوابی دیده نمی‌شود.

سنگ بروکراسی پیش پای تولیدی‌های خرد

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

صنایع کوچک عموما خود از واحدهای کوچک با اشتغال زیر ۱۰ نفر تشکیل شده‌اند، اما تعداد زیاد این کارگاه‌ها، نشان از اهمیت آنها در اقتصاد دارد. صنعت چرم با حدود ۲ هزار نفر اشتغالزایی، مهم‌ترین ماده اولیه بیش از ۸۰ میلیون کفش ایرانی را تامین می‌کند. کفش، کیف، کمربند و سایر محصولات چرمی از چرم سنگین (گاوی) تولید شده که قطب آن در دو شهر تهران و تبریز است. البته مشهد هم قطب چرم گوسفندی در کشور بوده که چرمی نرم‌تر و سبک‌تر است و به همین دلیل در تولید پالتو و کاپشن به‌کار می‌رود. چرم موارد مصرف زیادی در صنعت از جمله خودروسازی و لوازم‌خانگی دارد و با توجه به ممنوعیت واردات، چرم‌سازان داخلی باید توان تامین تمام نیاز کشور را داشته باشند. حال پرسش این است که وضعیت تولید آنها چگونه است؟

عکس: صمت

اشتغالزایی صنعت چرم بین ۱۵۰۰ تا ۲ هزار نفر است، اما چرم موردنیاز ۱۲۰ هزار نفر شاغل در صنعت کفش را تامین می‌کند. اگر این صنعت به هر دلیلی از فعالیت باز بماند، تولید صنایع پایین‌دستی وابسته به آن نیز متوقف خواهد شد

چرم‌سازان داخلی، تامین کنندگان ۱۰۰ درصدی بازار

مسعود بنابیان، عضو انجمن صنعت چرم ایران درباره وضعیت تولید این صنعت و اهمیت آن در اقتصاد کشور به صمت گفت: تهران، تبریز و مشهد، ۳ قطب چرم‌سازی ایران هستند که د ر این میان، تهران و تبریز در حوزه چرم سنگین فعالیت دارند و مشهد، چرم سبک موردنیاز کشور را تولید و تامین می‌کند. در تولید کفش، کیف و کمربند از چرم گاوی (سنگین) استفاده می‌شود؛ بنابراین مهم‌ترین ماده اولیه کفش بیش از ۸۰ میلیون ایرانی را فقط ۲۰۰ واحد چرم‌سازی فعال فعلی تامین می‌کنند.

وی افزود: حدود ۵ کارخانه چرم‌سازی بزرگ در کشور داریم که بین ۴۰ تا ۱۲۰ نفر نیروی انسانی دارند، اما حدود ۹۰ درصد واحدهای تولیدی چرم زیر ۱۰ نفر نیرو داشته و با تعداد محدودی اداره می‌شوند.

مشکل اساسی واحدهای کوچک

این عضو انجمن صنعت چرم ایران در ادامه به مشکل اساسی صنعت چرم به‌ویژه کارگاه‌های کوچک فعال آن اشاره کرد و گفت: واحدهای تولیدی کوچک که زیر ۱۰ نفر در آنها مشغول به‌کار هستند در انجام کارهای اداری، مشکلات بسیاری دارند. به‌عنوان مثال، واحد تولیدی که ۵ نفر نیروی کار دارد، نمی‌تواند نیروی حسابدار، منابع انسانی یا بازاریاب جداگانه داشته باشد؛ بنابراین دولت باید این واحدهای تولیدی را تحت پوشش بگیرد و شرکت‌های خدماتی راه‌اندازی کند که بروکراسی اداری آنها را پیگیری کنند و انجام دهند.

بنابیان یادآور شد: در حال‌حاضر بخشی از تولیدکنندگان کوچک چرم‌سازی، گرفتار پرونده‌های مالی، محیط‌زیست، اداری و... هستند که باید به وضعیت آنها رسیدگی شود.

ضرورت خوشه‌سازی

رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان چرم آذربایجان‌شرقی در ادامه سخنان خود بیان کرد: در دولت هفتم و هشتم طرح خوبی پیشنهاد شد که خوشه‌سازی در صنعت بود؛ بهترین طرحی که می‌توانست این مشکل را حل‌وفصل کند، اما متاسفانه نیمه‌کاره رها شد.

او گفت: در حال‌حاضر این واحدهای کوچک چرم‌سازی با حداقل امکانات، ۱۰۰ درصد بهره‌وری داشته و تمام نیازمندی‌های صنعت پایین‌دستی (کفش) خود را تامین می‌کنند. این صنعتگر به آمار تولید اشاره و اظهار کرد: ۸۰ درصد چرم سنگین کشور در تبریز و ۱۰۰ درصد اشبالت (لایه زیرین کفش) هم در استان آذربایجان‌شرقی، تولید و به بازارها عرضه می‌شود. بنابیان با بیان اینکه بیشتر چرم‌سازی‌های تبریز واحدهای کوچک ۵۰۰ تا ۱۵۰۰ متری هستند، عنوان کرد: تمام این واحدها در شهرک صنعتی که خصوصی است، مستقرند. در این میان، با برنامه‌ریزی مناسب و خوشه‌سازی می‌توان مدیریت بهتری بر این واحدها داشت.

اهمیت آموزش مدیران سنتی

بنابیان با بیان اینکه مشکل صنعت چرم مالی نیست و بیشتر در بخش مدیریت است، گفت: مدیریت این واحدهای کوچک تولیدی توانایی و سواد لازم برای پیوستن به سامانه‌های متعددی که درحال‌حاضر فعالیت دارند مانند سامانه جامع تجارت، انبارداری و... ندارند؛ بنابراین راه‌اندازی شرکت‌های خدماتی از سوی دولت ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است.

او اظهار کرد: کوچکی آنها سبب‌شده همچنان با ماشین‌آلات با عمر بیش از ۴۰ سال فعالیت کنند که مستهلک شده‌اند. لازم است این تجهیزات با ماشین‌آلات حتی با عمر ۱۰ سال ساخت، فعالیت داشته باشند.

این فعال صنعت چرم با بیان اینکه تولیدکنندگان داخلی به‌طور محدود ماشین‌آلات موردنیاز صنایع از جمله چرم‌سازی‌ها را تولید می‌کنند، عنوان کرد: با نوسازی می‌توان راندمان کار را در این صنعت ارتقا داد؛ علاوه‌بر اینکه در کشور مکانیک و تعمیرکار ماشین‌آلات صنعتی نداریم یا حداقل بسیار کم هستند؛ به‌طوری که برای تعمیر یک ماشین صنعتی ناچاریم از ترکیه کارشناس بیاوریم.

رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان چرم آذربایجان‌شرقی پیشنهاد داد: مرکز آموزش فنی‌وحرفه‌ای یا دانشگاه‌ها باید این افراد را تربیت کنند. بنابیان در ادامه گفت: ماشین‌آلات مستهلک شده و نیاز به تعمیر و نوسازی دارند. خلأ مکانیک متخصص در این حوزه سبب خواهد شد برخی واحدهای کوچک تولیدی، به‌ویژه با شرایط قیمتی امروز محصولات، از ادامه فعالیت باز بمانند.

بنابیان توضیح داد: اشتغالزایی صنعت چرم بین ۱۵۰۰ تا ۲ هزار نفر است، اما چرم موردنیاز ۱۲۰ هزار نفر شاغل در صنعت کفش را تامین می‌کند. اگر این صنعت به هر دلیلی از فعالیت باز بماند، تولید سایر صنایع پایین‌دستی وابسته به آن نیز متوقف خواهد شد؛ بنابراین ضرورت دارد در بحث آموزش، نه برای نیروی انسانی (کارگران) بلکه برای مدیریت اهتمام شود، چراکه بیشتر این کارگاه‌ها سنتی اداره می‌شوند و مدیران آنها سواد آکادمیک نداشته و فقط به‌صورت تجربی فعالیت کرده‌اند؛ از این‌رو دانش به‌روز ندارند و به‌نوعی، با شیوه‌های نوین تولیدی بیگانه هستند.

این فعال صنعت با تاکید بر آموزش مدیریت در صنعت چرم، ادامه داد: توسعه صنایع کوچک منجربه پیشرفت سایر صنایع وابسته به آنها شده و بهره‌وری را افزایش می‌دهد.

دردسرهای چرم‌سازان برای جذب کارگر

بنابیان در ادامه به کمبود نیروی کارگر در صنعت چرم اشاره و عنوان کرد: کار در چرم‌سازی دشوار و سنگین است؛ از این‌رو افراد تحصیلکرده ترجیح می‌دهند در پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها فعالیت داشته باشند و در صورت جذب نشدن در این کارخانجات به کارخانجات صنایع غذایی روی می‌آورند، چون کار این واحدهای صنعتی، سبک‌تر از چرم‌سازی است؛ بنابراین چرم‌سازان برای جذب نیروی کار موردنیاز خود ناگزیرند دستمزد کارگران را ۲۰ تا ۵۰ درصد بیشتر از قانون کار لحاظ کنند تا بتوانند کارگر موردنیاز خود را تامین کنند که هزینه بالایی برای فعالان این صنعت است.

مسعود بنابیان: واحدهای تولیدی کوچک که زیر ۱۰ نفر نیرو دارند، در انجام کارهای اداری خود با مشکلات بسیاری مواجه هستند که بهتر است دولت انجام امور اداری آنها را پیگیری کند

اعتبارهایی که به هدف برخورد نمی‌کند

در ادامه حسن نصیریان از دیگر فعالان صنعت چرم ایران در حوزه حمایت از صنایع کوچک از جمله صنعت چرم به صمت گفت: در دو سال گذشته، واحد مدیریت نساجی و پوشاک وزارت صنعت، معدن و تجارت، ردیف بودجه‌ای را به واحدهای چرم‌سازی سبک برای بازسازی و نوسازی ماشین‌آلات آنها اختصاص داده بود، به‌این ترتیب، دولت وام با سود ۱۸ درصد برای این واحدها در نظر گرفت که ۹ درصد سود آن را خود دولت تقبل کرد. بازپرداخت وام ۳ ساله بوده و واحدهای زیادی برای دریافت آن اقدام کردند، اما تمام بودجه اختصاص داده شده به همه واحدها تعلق نگرفت و برخی نتوانستند از آن استفاده کنند؛ بنابراین بخشی از این بودجه دوباره به خزانه دولت برگشت. گاهی هزینه‌کردهای این‌چنینی به هدف نخورده و در حالی که مسئولان بودجه‌هایی را لحاظ می‌کنند، در نهایت نهادهای پایین‌دستی همراهی لازم را ندارند.

نصیریان درباره اینکه چرا صنعتگران نتوانستند از این فرصت مالی ایجادشده برای نوسازی ماشین‌آلات و تجهیزات سخت‌افزاری خود استفاده کنند، گفت: یکی از دلایل مهم آن به قوانین بانک‌ها برمی‌گردد. در واقع بانک‌های عامل که باید این کار را انجام می‌دادند، یکی از مشکلات عمده و موانع هستند.

وی ادامه داد: بانک‌ها ضوابط خودشان را دارند و به هیچ‌وجه از این ضوابط کوتاه نیامده و سختگیرانه قوانین‌شان را دنبال می‌کنند. به‌عنوان مثال، اگر واحدی به‌دلایل گوناگون یک چک برگشتی داشته باشد نمی‌تواند از چنین امکاناتی استفاده کند. یا اینکه خود کارخانه را به‌عنوان رهن نمی‌پذیرند، چون بیشتر کارخانه‌ها در رهن بانک‌ها هستند و برای تضمین معمولا ملک‌های سهل‌الوصول می‌خواهند که به‌راحتی بتوانند پول وام را وصول کنند.

او گفت: این محدودیت‌ها باعث‌شده کارخانه‌داران نتوانند از این تسهیلات اعتباری استفاده کنند. عضو هیات‌مدیره انجمن صنایع چرم ایران در پاسخ به این پرسش که چند درصد از این وام از سوی صنعتگران برای نوسازی ماشین‌آلات و تجهیزات استفاده شد، اظهار کرد: کمتر از ۵۰ درصد این وام توسط تولیدکنندگان صنایع کوچک دریافت شد، اما باقیمانده آن به خزانه دولت برگشت؛ در نتیجه می‌توان گفت که این حمایت‌های قطعی، به‌دلیل قوانین درون‌بانکی، عموما نتیجه‌بخش نیستند.

سنگ‌اندازی بانکی

نصیریان در پاسخ به این پرسش که آیا حمایت از صنایع کوچک مستقر در شهرک‌های صنعتی با غیرصنعتی متفاوت است، گفت: تفاوت چندانی ندارد. به‌عنوان مثال، اگر وامی تخصیص داده شود، صاحبان این صنایع به بانک‌ها ارجاع می‌شوند و برای بانک هم مهم نیست این واحد صنعتی در شهرک صنعتی مستقر است یا خیر.

او تصریح کرد: بانک فقط می‌خواهد قوانین خودش را اجرا کند و همان‌طور که گفتم این قوانین یکی از موانع بزرگ در مسیر فعالیت کسب‌وکارهای کشور است.

نصیریان در پایان درباره حمایت‌های دولتی از صنایع کوچک گفت: کمک‌هایی برای واحدها لحاظ می‌شود، اما قوانین خاص برخی نهادهای پایین‌دستی صنعتگران را با مشکل مواجه می‌کند و اجازه بهره‌برداری را به آنها نمی‌دهد.

سخن پایانی

بنابر این گزارش، صاحبان صنایع کوچک از حمایت‌های دولتی رضایت کافی نداشته و عنوان می‌کنند خلأهای زیادی دراین‌باره وجود دارد. مستهلک شدن تجهیزات سخت‌افزاری، نبود مکانیک متخصص برای تعمیر ماشین‌آلات، موانع نوسازی زیرساخت‌ها، قوانین بانکی و... از جمله چالش‌هایی است که تولیدکنندگان صنایع کوچک را به خود مشغول کرده است.

در دهه ۸۰، موضوع خوشه‌سازی صنایع مرتبط مطرح شد که می‌توانست گره‌گشای بخشی از مشکلات فعلی باشد، اما با تغییر دولت، نیمه‌کاره رها شده و با وجود هزینه‌کرد مالی و زمانی، به فراموشی سپرده شد. در حال‌حاضر چالش اساسی واحدهای تولیدی صنایع کوچک، خرد بودن آنها بوده که با تعداد نیرو بسیار محدود (کمتر از ۱۰ کارگر) فعالیت داشته؛ در نتیجه در انجام امور اداری و بروکراسی فعلی اداره‌های دولتی با دردسر بسیاری روبه‌رو هستند. فعالان صنایع کوچک پیشنهاد داده‌اند دولت خدمات‌دهی جمعی این واحدهای تولیدی خرد را برعهده گرفته و با راه‌اندازی شرکت‌های خدماتی ویژه، امور موردنیاز را برای این واحدها انجام دهد. آنها عنوان می‌کنند با ۵ نیروی کارگر و حتی ۱۰ نفر کارمند، تولیدکننده نمی‌تواند حسابدار، کارشناس محیط‌زیست و... جداگانه داشته باشد؛ بنابراین بخشی از پرونده‌های موجود این واحدها مربوط به همین حوزه‌ها بوده که هم هزینه‌کرد مالی برای دولت دارد و هم تولیدکنندگان.

همراهی نکردن بانک‌ها با صنعت به‌ویژه تولیدکنندگان خرد هم گلایه تکراری و همیشگی بوده و اظهار می‌شود بانک‌ها قوانین درون‌بانکی خاص خود داشته و عموما در مصوبات حمایتی همکاری لازم را ندارند.

بررسی وظایف دولت در بخش معدن

مسئولیت دولت تسهیلگری است

وظیفه دولت در برابر بخش معدن چیست؟ بستگی دارد که این سوال را کی، کجا و از چه کسی بپرسیم و پاسخ آن از چه جایگاه و منظری بیان شود. البته می‌توان ادعا کرد که اگر پاسخ‌دهندگان از میان فعالان حوزه معدن انتخاب شوند، وجه اشتراک موضع‌گیری بیشتر آنها نقد رویه موجود و اظهار نارضایتی از مسیر پیش‌پای معدنکاری در ایران است. به‌شهادت آمار موجود، ظرفیت معادن کشور حدود ۶۲ میلیارد تن است، اما گفته می‌شود در حال حاضر تنها ۵۰۰ میلیون تن از این ذخیره موردبهره‌برداری قرار می‌گیرد. مشکل کجاست؟ دست‌اندرکاران صنعت می‌گویند که بخش تولیدی در قدم اول نیازمند منابع مالی است که باید آن را از بانک یا بازار سرمایه تامین کند. سپس نیازمند خوراک و در نهایت امکانات مناسب برای عرضه و فروش است. علاوه بر این، باید از تاثیرات مخرب تغییرات نرخ ارز و تورم و مانند آن در امان باشد. همه این مسائل که حول و حوش فرآیند تولید شکل می‌گیرد، نیازمند رگولاتوری است که مسئول مستقیم آن، در بخش تولید صنعتی، وزارت صنعت، معدن و تجارت است. در حال حاضر این بخش با مشکلات متعددی روبه‌رو است که لاینحل می‌نماید و کار به جایی رسیده است که جمعی از کارشناسان برای عبور از این معضلات و مشکلات، دوباره بحث تفکیک وزارتخانه را پیش کشیده‌اند. برخی موافقان این طرح، شرایط فعلی را با گذشته مقایسه می‌کنند و روزگار سپری‌شده را بهترین و شکوفاترین دوران معدن و برخی دیگر این مسیر را راهی برای مبارزه با تحریم‌ها می‌دانند. در مقابل گروهی از مخالفان صف کشیده‌اند که تفکیک وزارتخانه را گامی به عقب می‌دانند و معتقدند هزینه‌های سنگینی را به دولت تحمیل می‌کند، فرآیندی زمانبر است و در نهایت تاثیری در حل مشکلات نخواهد داشت. گزارش امروز صمت، نظر ۲ تن از فعالان معدنی را در این زمینه منعکس کرده است. با ما همراه باشید.

مهم‌ترین مسئولیت دولت در رونق بخشیدن به حوزه معدن و صنایع معدنی، سیاست‌گذاری درست برمبنای اصول مدیریتی، تضمین سرمایه‌گذاری ایمن و تخصیص مشوق‌هایی برای فعالان این بخش است

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

وظایف و مسئولیت‌های حاکمیت معدن

تقی نبئی ـ رئیس سابق سازمان نظام مهندسی معدن ایران و فعال معدن: مهم‌ترین مسئولیت دولت در رونق بخشیدن به حوزه معدن و صنایع معدنی، سیاست‌گذاری درست برمبنای اصول مدیریتی، تضمین سرمایه‌گذاری ایمن و تخصیص مشوق‌هایی برای فعالان این بخش است. در پاسخ به اینکه کدام یک از این پارامترها، نقش بزرگ‌تری دارند، باید گفت این ۳ حوزه مکمل یکدیگر هستند.

خوشبختانه بخش معدن در کشور ما، هم بضاعت قابل‌قبولی در زمینه مدیریتی دارد و هم در تعیین استراتژی، بهره‌مندی از سرمایه انسانی و برخورداری از منابع سازمانی در وضعیت مناسبی قرار دارد، اما حلقه مفقوده در این میان موضوع سیاست‌گذاری بهینه و ایجاد هماهنگی بین این بخش‌ها است.

استفاده از دانش روز و فناوری نوین، به‌طورقطع منجر به کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری می‌شود. در عمل شاهد آن هستیم که تحریم‌های سختگیرانه و گسترده و چالش‌های اقتصادی موجود، دسترسی به فناوری‌های نوین را محدود کرده است و روز به روز عرصه را برای برخورداری از دستاوردهای نوین بین‌المللی و فناوری‌های جدید تنگ‌تر می‌کند.

از سوی دیگر، مشوق‌های سرمایه‌گذاری در حوزه معدن روزبه‌روز کمتر و بالعکس تصمیماتی گرفته می‌شود و اخباری به‌گوش می‌رسد که سرمایه‌گذاری را بیش از پیش تهدید می‌کند.

▣ رونق فرآوری و شکوفایی اقتصاد

بحث فرآوری مواد معدنی یکی از موضوعات مهمی است که باید مدنظر متولیان بخش معدن کشور قرار گیرد. به‌گمان من، اگر دولت می‌خواهد رونقی در این بخش ایجاد کند، ناگزیر باید مشوقی‌هایی برای آن در نظر بگیرد. این مشوق‌ها می‌تواند در زمینه کاهش حقوق دولتی، عوارض صادراتی و مالیات باشد.

باید تاکید کرد سیاست‌ها در نهایت به‌نفع دولت هم خواهد بود، زیرا با تعریف مشوق برای معدنکاران می‌توان سرمایه قابل‌توجهی را جذب این صنعت کرد و زمینه را برای تقویت بخش فرآوری، هم از بعد کمی و هم کیفی، فراهم آورد.

با کاهش حقوق دولتی، به‌ویژه برای واحدهای فرآوری، بستر مناسبی برای تاسیس تعداد بیشتری از این واحدها فراهم می‌شود و در نهایت مالیات و عوارضی که دولت از فعالیت اقتصادی این واحدها اخذ می‌کند، تخفیف‌هایی را که در زمینه حقوق دولتی در نظر گرفته، جبران می‌کند.

به‌عبارت دیگر، رونق فعالیت در بخش فرآوری، موجب رشد و شکوفایی اقتصادی می‌شود و به این ترتیب درآمد دولت از طریق مالیات را هم چندبرابر می‌کند.

▣ معضلات معدنکاری سنتی

کسی نمی‌تواند نقش مهم دانش روز و فناوری را بر افزایش بهره‌وری بخش معدن کتمان کند. خوشبختانه ما در بعد فناوری در رتبه خوبی قرار داریم. بزرگ‌ترین مشکلی که ما در حال حاضر با آن دست و پنجه نرم می‌کنیم، این است که به‌دلیل سیاست‌گذاری‌های غلط و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر با سیاست‌های تشویقی سرمایه‌گذاری در بخش معدن، ریسک سرمایه‌گذاری در این بخش به‌شدت بالا رفته است.

کاهش امنیت سرمایه‌گذاری در حوزه معدن هم باعث شده که معدنداران کمتر تمایل داشته باشند، سرمایه خود را در این مسیر به‌مصرف برسانند و اقدامی در راستای استفاده از دانش و فناوری‌های نوین انجام دهند، به این ترتیب، بخش قابل‌توجهی از معدنکاری ما هنوز به‌شیوه سنتی انجام می‌شود.

▣ دولت و اکتشاف

برآوردهای فنی و اقتصادی حاکی از آن است که می‌توان سهم معدن را در تولید ناخالص داخلی از حدود ۵ درصد فعلی تا بیش از ۱۰ درصد ارتقا داد و برای نیل به این منظور ضروری است نسبت به اکتشاف ذخایر ارزشمند فلزی نادر و ذی‌قیمت و اکتشاف زیرسطحی اهتمام بیشتری نشان دهیم.

تعیین استراتژی واحد و تدوین برنامه اجرایی ملی متناسب با ظرفیت‌های بالقوه موجود و نیز تغییر رویکرد سنتی به‌سوی رویکردهای علمی و مهندسی به‌ویژه در مقررات و دستورالعمل‌های وزارت صمت، جهاد کشاورزی و سایر دستگاه‌های اجرایی ضروری است.

علاوه بر این، سرمایه‌گذاری بهینه در حوزه معدن، در نظر گرفتن حمایت‌های مالی و تجهیزاتی، تخصیص مشوق‌های سرمایه‌گذاری در این حوزه به‌ویژه از طرف نهادهای دولتی، کاهش ریسک سرمایه‌گذاری‌ها، بیمه فعالیت‌های اکتشافی، آزادسازی محدوده‌های بلوکه و ایجاد تعامل سازنده بین معاونت معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت با ادارات منابع‌طبیعی و رفع چالش‌های موجود بسیار موثر و راهگشا خواهد بود.

برای بهبود شیوه محاسبه و پرداخت حقوق دولتی پیشنهاد می‌شود کنسرسیوم‌هایی متشکل از بهره‌برداران در هر استان تشکیل شود که باتوجه به شرایط خاص استان، حقوق دولتی را محاسبه کنند

مشکلات با یک فرمول حل نمی‌شود

مجید معصومی‌گودرزی ـ عضو هیات‌مدیره انجمن سنگ‌آهن ایران: در شرایط فعلی حمایت از معدن، جزو ضروری‌ترین موضوعات اقتصادی به‌حساب می‌آید.

به‌عبارت دیگر، این بخش نیازمند کمک و مساعدت دولت برای توسعه، سرمایه‌گذاری و ارزآوری است و دولت باید به این منظور، بسیاری از کارها را تسهیل کند، به‌عنوان مثال انتظار می‌رود، در محاسبه و اخذ حقوق دولتی معادن کوچک‌مقیاس نگاهی حمایتی داشته باشد، زیرا اثرات مثبت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فعالیت این معادن بسیار بیشتر از حقوق دولتی خواهد بود.

رشد بالا و یک‌باره حقوق دولتی فشار زیادی به معادن کوچک‌مقیاس وارد کرده است. علاوه بر این، برای تحقق این رقم، فرمول یکسانی برای معادن بزرگ و کوچک در نظر گرفته شده و به هر ۲ گروه فشار می‌آورد.

میزان صرفه به مقیاس، درآمدزایی و سوددهی معادن بزرگ و کوچک بسیار متفاوت و مدلی که می‌تواند برای معادن کوچک قابل‌قبول باشد، برای معادن بزرگ تهدیدزا است و بالعکس.

▣ دولت و زیرساخت‌ها

در ماده ۱۴ قانون معادن که مربوط به محاسبه حقوق دولتی است، می‌خوانیم: «دارنده پروانه بهره‌برداری باید درصدی از بهای ماده معدنی موضوع پروانه را، به نرخ روز، سر معدن به‌صورت استخراج یا کانه‌آرایی یا فرآوری‌شده در چارچوب بودجه مصوب به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت، به‌عنوان حقوق دولتی به این وزارتخانه پرداخت کند... .»

تبصره ۴ از همین ماده دولت را مکلف کرده است که حداقل ۶۵ درصد درآمد حاصل از اجرای این ماده را به توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور اختصاص دهد. در تبصره ۶ این ماده نیز آمده است: «دولت مکلف است ۱۵درصد از حقوق دولتی وصولی را به اعتبارات همان استان اضافه کند، به‌طوری که تمام اعتبار یادشده برای ایجاد زیرساخت و رفاه و توسعه شهرستان با اولویت بخشی که معدن در آن واقع شده، اختصاص یابد.»

در حال حاضر حقوق دولتی به راهی برای کسب درآمد دولت بدل شده که صحیح نیست و با قانون معادن مغایر است.

دولت کاستی‌هایی برای تخصیص منابع مالی به‌منظور توسعه زیرساخت‌های مناطق دورافتاده دارد که امیدواریم در این دولت با برنامه‌ریزی مدون و اجرایی این مشکل برطرف شود.

براساس مشاهدات شخصی، تاکنون در منطقه سنگان، اقدامی قابل‌توجه در این رابطه انجام نگرفته است.

▣ کنسرسیوم محاسبه حقوق دولتی

برای بهبود شیوه محاسبه و پرداخت حقوق دولتی پیشنهاد می‌شود که کنسرسیوم‌هایی متشکل از بهره‌برداران در هر استان تشکیل شود که باتوجه به شرایط خاص استان، حقوق دولتی را محاسبه کنند. وظیفه دیگر این کنسرسیوم‌ها باید تخصیص بخشی از حقوق دولتی برای اجرا و عملیاتی شدن طرح‌های کلان در راستای رفع مشکلات زیست‌محیطی منطقه باشد.

▣ ۲ چالش مهم معدنکاری

منابع‌طبیعی و معارضان محلی، مهم‌ترین مشکلات در مسیر فعالیت معدنی هستند.

علت‌های مخالفت منابع‌طبیعی با فعالیت معدنکاری متعدد و متنوع است.

نخستین عامل مخالفت منابع‌طبیعی، وجود پوشش گیاهی در مناطق و پهنه‌های معدنی است، این سازمان با هدف جلوگیری از هرگونه تخریب، که در عمل با نفس عملیات معدنکاری در تضاد است، اقدام به مانع‌تراشی می‌کند و به انحای مختلف مانع فعالیت معدنکاری می‌شود، به‌عنوان مثال، الزام به «ابطال پروانه چرای دام» از سوی منابع‌طبیعی یکی از این موانع است که البته پس از مشکلات فراوان در حال حاضر می‌توان حقوق عرفی آن را پرداخت کرد.

سخن پایانی

جدا از مشکل پیچیده و لاینحل تامین ماشین‌آلات معدنی و افزایش شدید حقوق دولتی، موضوعاتی که در صدر فهرست گلایه‌های معدنکاران به‌چشم می‌خورند، عبارتند از: کوتاهی دولت در عمل به وظایف و مسئولیت قانونی خود در زمینه توسعه زیرساخت‌ها، اختصاص ندادن بودجه قانونی برای حل مشکلات محیط‌زیستی بخش معدن، ناتوانی در تامین برق و گاز، ضعف در ارائه تسهیلات بانکی، حمایت نکردن از بخش معدن در برابر سنگ‌اندازی نهادهای گوناگون و معارضان محلی، تخصیص عوارض صادراتی و تعرفه وارداتی، بی‌توجهی به گسترش اکتشافات و... .

دامنه این مشکلات بسیار وسیع شده است و از چندی پیش کارشناسان، فعالان و صاحب‌نظران معدنی به‌طور مداوم نسبت به عواقب آن هشدار می‌دهند و از رکود و تعطیلی قریب‌الوقوع بخش معدن اظهار نگرانی می‌کنند، این در حالی است که انتظار می‌رفت در شرایط تحریم، دست این حوزه برای فعالیت بازتر گذاشته تا هم زمینه اشتغالزایی فراهم شود و هم با رونق تولید به ارزآوری کمک کند تا سرانجام با به‌فعل رسیدن توان بالقوه آن، جانشین نفت شود.

اینک و در پایان اولین سال فعالیت وزارت صنعت، معدن و تجارت دولت سیزدهم، نگاهی به دستاوردهای آن می‌اندازیم.

آنچه از نظر گذراندید، نخستین بخش از این سلسله گزارش‌ها است.

یادداشت

دولت هم به وظایف خود عمل کند

کامران وکیل ـ نایب رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی

در سال‌های اخیر توقع دولت از بخش معدن بیشتر و بیشتر شده است. البته این به خودی خود، هیچ اشکالی ندارد، به هر حال معدن جزو انفال به‌شمار می‌رود و اختیار آن در دست دولت است. بهره‌بردار و معدنکار هم مثل مستاجر است و به‌طبع هر مالکی انتظار دارد که مستاجرش بهره بیشتری به او برساند، بنابراین نمی‌توان گفت این توقع نابجا است، مشروط بر اینکه در مقابل، دولت هم به وظایف و مسئولیت‌های خود عمل کند، امکانات، تسهیلات و زیرساخت‌های لازم را فراهم و حمایت‌های لازم را از این بخش به‌عمل آورد،

به‌عنوان مثال، اگر دولت، معدندار را موظف به پرداخت حقوق دولتی می‌کند، باید تسهیلاتی فراهم کند که فعالان این حوزه بتوانند فناوری به‌روز و ماشین‌آلات موردنیاز خود را وارد کنند تا بتوانند به شکل بهینه به فعالیت خود ادامه دهند، نرخ تمام‌شده تولیدات خود را کاهش دهند و از این رهگذر درآمد بیشتری کسب کنند. به این ترتیب قادر خواهند بود که حقوق دولتی بیشتری بپردازند و دولت هم از این رهگذر بیشتر منتفع شود. این داد و ستد هیچ اشکالی ندارد و طبیعی است. مشکل زمانی ایجاد می‌شود که دولت سال به سال شرایط را سخت‌تر و عرصه را برای فعالان این حوزه تنگ‌تر می‌کند. به‌جای اینکه برای بخش تولید مشوق‌هایی در نظر گرفته شود، محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های متعددی پیش پایش گذاشته‌اند تا جایی که برای تامین ماشین‌آلات موردنیاز خود درمانده شده است. مگر ماشین‌آلات ابزار تولید نیست؟ در حال حاضر ماشین‌هایی که در ایران مورداستفاده قرار می‌گیرد، به‌طور عادی چینی یا مونتاژ داخل است. این ماشین‌آلات کیفیت نمونه‌های استاندارد بین‌المللی را ندارند و قیمت‌شان هم به‌شکل سرسام‌آوری بالا است.

به این ترتیب ماشین‌های موجود، هر سال فرسوده‌تر می‌شوند، کمبودها افزایش پیدا می‌یابد و جایگزینی به‌ندرت اتفاق می‌افتد.

این اتفاقی نیست که به‌تازگی رخ داده باشد؛ شاید بتوان گفت بیست سالی است که این داستان ادامه دارد. در هر دوره و دولتی مسوولان می‌آیند و برنامه‌هایی ارائه می‌دهند، اما آب از آب تکان نمی‌خورد.

این ماجرا در همه وجوه فعالیت معدنی به‌چشم می‌خورد و معضلات دست به‌دست هم داده و فعالیت این بخش اقتصادی را کند و حتی در برخی موارد متوقف کرده‌اند.

این مسیر پایان خوشایندی ندارد و در نهایت کار به‌جایی می‌رسد که فعال این حوزه عطای کار را به لقایش می‌بخشد و سرمایه خود را از این بخش خارج و وارد بازارهای کاذب اما سودآور می‌کند یا حداقل تن به سرمایه‌گذاری مجدد نمی‌دهد.

واقعیت این است که ما امروز در سیکل معیوبی گرفتار شده‌ایم و همه جا نقاط کوری ایجاد شده است. این موضوع حاکی از آن است که دستگاه‌های سیاست‌گذار هم اشراف کاملی نسبت به مسائل و مشکلات ندارند و تصمیماتی هم که در این شرایط گرفته شود، نه تنها دردی از دردهای معدن دوا نمی‌کند، بالعکس گرفتاری‌های آن را بیش از پیش خواهد کرد. تقصیر این دولت و آن دولت هم نیست، مقصر ساختاری است که از ابتدا شکل گرفته و تلاش می‌کند با دخالت در ساختارها همه‌چیز را کنترل کند. تغییرات یک‌شبه صورت نمی‌گیرد، چون ساختاری به غلط در این کشور شکل گرفته و سال‌های سال، براساس آن عمل شده است. متولی بخش معدن در کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت و به‌طور مشخص معاونت معدنی است، اما باید گفت تا امروز عمده مشکلات از همین نقطه سرچشمه گرفته است. خلاصه اینکه در حال حاضر بخش معدن هیچ توقع خاصی از دولت و وزارت صنعت، معدن و تجارت ندارد، جز اینکه وضعیت را به سال‌های قبل برگرداند. چون ابتدای دهه ۹۰ بهتر از آخرش بود و به‌همین ترتیب، آغاز دهه ۸۰ بهتر از سال‌های آغازین دهه ۹۰ بود و هرچه پیش‌تر آمدیم، شرایط سخت‌تر شد و نتوانست وضعیت موجود را ثابت نگه دارد و با مقررات و دستورالعمل‌های شتابزده و خلق‌الساعه، شرایط را سخت‌تر و پیچیده‌تر نکند. باید اول قوانین موجود، به‌دقت و درستی به‌اجرا درآید و مجالی فراهم شود تا سیاست‌های ناصواب و قوانین ناکارآمد به‌درستی درک شود و بعد درصدد اصلاح نواقص برآیند. در مرحله بعدی و در سایه ثبات ایجادشده، باید با مشورت صاحب‌نظران برنامه‌ریزی جامع ۱۰ ساله‌ای تدوین شود. در این برنامه باید همه پارامترهای موثر در نظر گرفته و همه قوانین و مقررات با واقعیات روز کشور همخوان تا شاید به این ترتیب، دردها به‌تدریج درمان شوند.

پنجشنبه
۷ مهر ۱۴۰۱- ۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ - ۲۹ سپتامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۱۶۱-پیاپی ۳۴۷۹

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر: عاطفه خسروی

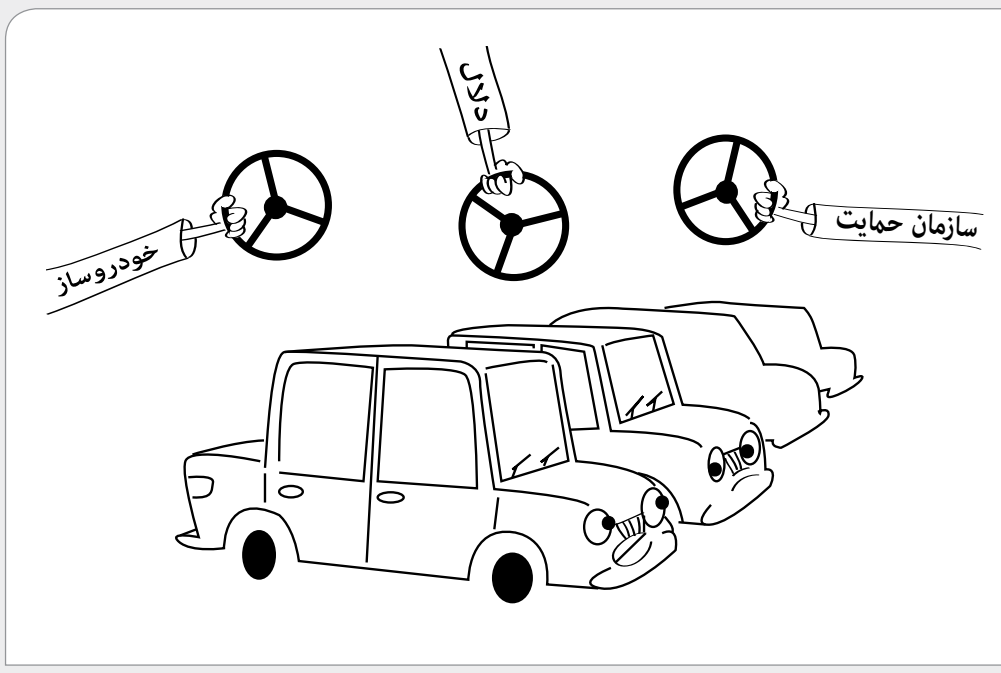
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۳ - ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

توثیق سهام به‌جای وثیقه ملکی و ضامن

یک خان از هفت خان وام بانکی کم شد

وثیقه‌محوری بانک‌ها در پرداخت وام معضل همه بخش‌های جامعه است. از کارگر ساده گرفته تا تولیدکننده در دریافت وام با مشکلاتی چون ضامن معتبر، وثیقه و... روبه‌رو هستند، اما مدتی است دولت تصمیم گرفته روند پرداخت تسهیلات بانکی به‌ویژه وام‌های ضروری را تسهیل کند. در حال حاضر متقاضیان تسهیلات برای دریافت وام‌های خرد باید از هفت‌خان رستم عبور کنند و همین شرایط بسیار سخت دریافت تسهیلات سبب می‌شود بسیاری از افراد باوجود نیاز شدید به دریافت وام از دریافت آن منصرف شوند. حالا پس از این سختی‌ها، صحبت از آسان شدن شرایط دریافت وام به میان آمده و خبرها حاکی از پرداخت بدون ضامن تسهیلات زیر ۱۰۰ میلیون تومان است. همین‌طور به‌تازگی قرار شد اخذ تسهیلات از شبکه بانکی با کمک سامانه توثیق هوشمند سهام صورت گیرد. این خدمت برخط پلی بین ارائه خدمات در شبکه بانکی و بازار سرمایه است. در حال حاضر همه افرادی که دارای سهام و حتی افرادی که دارای سهام عدالت هستند، می‌توانند با توثیق سهام خود، وام دریافت کنند؛ یعنی از این پس فقط این وثیقه ملکی یا کارمند رسمی نیستند که می‌توانند گره‌گشای مشکل نیازمندان به وام‌های خرد باشند، بلکه سهام بازار بورس به‌نوعی وثیقه محسوب می‌شود و فرد حقیقی سهامدار می‌تواند متناسب با میزان سهام خود تا سقف ۲۰۰ میلیون تومان از شبکه بانکی وام بگیرد. پرداخت وام با شرایط آسان گرچه مورد استقبال دهک‌های متوسط و پایین جامعه است اما آیا ممکن است این سیاست موجب افزایش نقدینگی و تورم شود یا خیر؟ این پرسشی است که کارشناسان در گفت‌وگو با صمت به آن پاسخ دادند و همچنین به واکاوی شرایط پرداخت آسان تسهیلات از سوی شبکه بانکی پرداختند.

عکس: صمت

بزرگ‌ترین مزیت «سامانه توثیق» هوشمندی است

علی سعدوندی، اقتصاددان و استاد دانشگاه در زمینه آسان‌سازی روند پرداخت تسهیلات بانکی خرد و آثار آن بر اقتصاد به صمت گفت: باتوجه به اینکه بسیاری از افراد ممکن است بنا به شرایط اقتصادی، نیازمند دریافت تسهیلات بانکی، برای حل مشکلات باشند، بانک مرکزی در سال‌های اخیر طرح‌های تسهیلاتی زیادی را براساس شرایط و نیاز اقشار مختلف جامعه، از طریق بانک‌های عامل، ارائه کرده است. وی افزود: یکی از این طرح‌ها، طرح ارائه وام با وثیقه گذاشتن سهام بازار سرمایه است؛ هرچند دریافت وام از طریق وثیقه‌گذاری سهام، دارای شرایط خاصی است. متقاضیان باید مدارک خاصی را برای دریافت تسهیلات ارائه کنند که اخذ آن نیز مستلزم طی مراحلی از جمله ثبت‌نام در سامانه هوشمند توثیق سهام است.

■ لزوم اطمینان از امنیت سامانه

وی تاکید کرد: به‌منظور جلوگیری از بروز فساد در سامانه پرداخت وام‌های خرد برمبنای اعتبارسنجی باید نهاد متمرکزی در دل بانک مرکزی تشکیل شود که روی سامانه‌های نوپا نظارت داشته باشد تا مشخص شود چه کسانی به اطلاعات افراد دسترسی دارند، چراکه بخش عمده دلیل درز اطلاعات از کشور، ایجاد سامانه‌های جدید است. سعدوندی ادامه داد: سامانه‌ها می‌توانند نقش مثبتی هم در اقتصاد داشته باشند که یکی از آنها سامانه هوشمند «توثیق سهام» است. قرار است با استفاده از این سامانه وام‌های بانکی تا سقف ۲۰۰ میلیون تومان، برمبنای میزان دارایی سهامدار در بورس ارائه شود؛ یعنی سهام بورس جای وثیقه ملکی و ضامن معتبر را برای بانک پر می‌کند.

■ کاهش فساد در شبکه بانکی

وی هوشمند بودن سامانه توثیق سهام را مزیتی بزرگ برای سیستم مالی کشور اعلام کرد و گفت: در سایر کشورهای جهان هم باید پرداخت تسهیلات حتی در بانک‌های خصوصی، متمرکز باشد و ارتباطش با بخش‌های در ارتباط با مشتریان نیز قطع شود. این اقتصاددان توضیح داد: در کشورهای توسعه‌یافته شعب بانکی نمی‌توانند به‌طور مستقیم تسهیلات در اختیار مشتری قرار دهند و در واقع در این زمینه تصمیم‌گیر نیستند و صرفا اطلاعات را دریافت می‌کنند و در اختیار بخش مرکزی قرار می‌دهند که آن مرکز هم بدون جانبداری تصمیم می‌گیرد. این مهم باعث می‌شود میزان فساد در شبکه بانکی به‌شدت کاهش یابد. وی اظهار امیدواری کرد با راه‌اندازی سامانه هوشمند توثیق سهام، تسهیلات خرد به سهامداران بدون هیچ تبعیضی اختصاص یابد و این سامانه نقطه آغازی باشد بر اینکه هر گونه تسهیلات‌دهی در نظام بانکی بدون دخالت، توصیه و رانت صورت گیرد. سعدونی با اشاره به لزوم هوشمند شدن تمامی سامانه‌های پرداخت وام گفت: هوشمندسازی باعث می‌شود عملکرد بانک‌ها در زمینه تسهیلات‌دهی مورد راستی‌آزمایی قرار گیرد و صحت و سقم نوع پرداخت تسهیلات هر بانک شفاف‌سازی شود.

■ تسهیلات خرد مناسب مناطق محروم

وی اظهار کرد: امروزه در بیشتر کشورها، اعطای اعتبارات خرد به‌عنوان راهکاری مناسب برای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، مقابله با فقر و توانمندسازی افراد در مناطق کم‌درآمد مطرح شده است. این اقتصاددان در پاسخ به پرسشی مبنی بر نقش آسان‌سازی روند پرداخت تسهیلات خرد در اقتصاد گفت: هدف اصلی از ارائه اعتبارات خرد و تسهیلات تقویت قدرت خرید است و پرداخت این گونه تسهیلات به مشتریان، نقش بسزایی در تحریک سمت تقاضا دارد.

■ تسهیلات خرد تورم‌زا نیست

وی با اشاره به اینکه با افزایش تقاضا، عرضه هم افزایش خواهد یافت، ادامه داد: دولت با پرداخت تسهیلات خرد، تلاش دارد تقاضا را تحریک کند.

هر قدر با تخصیص اعتبارات خرد و آسان، تقاضا هدایت شود، می‌توان علاوه بر حمایت از سمت تقاضا، به تحرک‌یابی سمت عرضه هم کمک کرد و در مجموع رونق را به بازارهای اقتصادی بازگرداند. سعدونی تاکید کرد: اگر تسهیلات خرد واقعا به بخش آسیب‌پذیر تعلق گیرد، نه‌تنها موجب رشد تورم و نقدینگی نمی‌شود، بلکه به رونق بخش‌های کوچک اقتصاد کمک خواهد کرد؛ به‌ویژه اگر صرف بنگاه‌های زودبازده شود.

این اقتصاددان معتقد است ایجاد سامانه‌هایی نظیر سامانه هوشمند توثیق سهام به ایجاد شفافیت هر چه بیشتر در نظام پولی کمک می‌کند.

بانک مرکزی هم باید سامانه‌ای هوشمند و متمرکز طراحی کند تا همه بانک‌ها به‌طور منسجم در آن حضور داشته باشند و جلوی هر گونه رانت در پرداخت تسهیلات خرد به کمک این سامانه گرفته شود و به‌نوعی حق به حقدار برسد.

آسان‌سازی روند اعطای تسهیلات، لازمه اقتصادی سامان‌یافته

بهاءالدین حسینی هاشمی، مدیرعامل اسبق بانک صادرات، در گفت‌وگو با صمت درباره آسان‌سازی روند پرداخت تسهیلات بانکی خرد و آثار آن بر اقتصاد تصریح کرد: آسان‌سازی روند پرداخت تسهیلات بانکی نه‌تنها اتفاق بدی نیست، بلکه لازمه یک اقتصاد سامان‌یافته و سالم است.

■ مطالبات معوق، عامل وثیقه‌محوری بانک‌ها

وی درباره رویکرد وثیقه‌محوری بانک‌ها در پرداخت تسهیلات خرد گفت: به‌دلیل انباشت مطالبات معوق سلیقه موردپسند بانک‌ها وثیقه‌هایی است که قابلیت نقدشوندگی بالا داشته باشند و از آنجایی که در طول سال‌های گذشته بدهکاران بانکی خوش‌حساب نبوده‌اند، بانک‌ها علاقه دارند تضامینی سهل‌الوصول‌تر دریافت کنند.

این اقتصاددان معتقد است در حال حاضر بار تسهیلات تکلیفی بر دوش بانک‌ها زیاد است و اگر روال به همین صورت باشد که دولت بدون حمایت از بانک‌ها هر روز به تسهیلات تکلیفی بانک‌ها اضافه کند، به‌طور قطع به لیست بدهکاران بانکی افزوده خواهد شد.

■ فروش خود به خودی سهام

وی افزود: تصمیم اخیر دولت مبنی بر اینکه سهام بورس به‌عنوان تضمین بانکی مورد پذیرش قرار گیرد، اتفاقی مثبت است. به این دلیل که اگر با چند اخطار که بانک به دریافت‌کننده تسهیلات بدحساب می‌دهد، فرد اقدامی انجام ندهد، سهام خود به خود فروخته خواهد شد و این امر خود تضمینی معتبر برای بانک است.

هاشمی با اشاره به اینکه دریافت سهام جای وثیقه برای بانک‌ها خالی از ریسک نیست، توضیح داد: اگر فرد دریافت‌کننده وام مبتنی بر توثیق سهام در بازپرداخت وام دچار مشکل شود، بانک هم مجبور به فروش سهام خواهد شد اما اگر ارزش سهام در بازار پرنوسان کاهش یابد، عملا مزیت نقدشوندگی برای بانک وجود ندارد و مطالبات بانک‌ها دوباره انباشت می‌شود.

■ سهام باکیفیت، وثیقه موردقبول

مدیرعامل اسبق بانک سرمایه توضیح داد: تضامین معمولا چند دسته هستند و اگر بخواهم خلاصه بیان کنم به دو دسته باکیفیت و کم‌کیفیت تقسیم می‌شوند. وضعیت سهام هم همین است و سهامی که می‌تواند مورد وثیقه قرار بگیرد، قطعا باید سهام باکیفیتی باشد؛ از این رو افراد باید در خرید سهام نیز توجه کنند.

این کارشناس بانکی تاکید کرد: زمانی که بحث اعتبارسنجی مطرح شد، برخی افراد با مراجعه به بانک خواستار تسهیلات ۱۰۰ میلیون تومانی شدند، در حالی که دولت مصوب کرده بود افرادی که دارای رتبه اعتباری بالا هستند به تشخیص بانک می‌توانند از این مزایا بهره‌مند شوند. درباره توثیق سهام هم بانک، تصمیم‌گیرنده است و نباید به دولت خرده گرفت. وی افزود: از آنجایی که بانک به‌دنبال یک تضمین نقدشونده برای دستیابی به پول خود هستند، نباید به آنها خرده گرفت که در موارد بورسی (سهام) هم دنبال وثیقه‌ای با ریسک کم باشند. مدیرعامل اسبق بانک صادرات درباره نقش تسهیلات خرد در اقتصاد گفت: تا زمانی که تورم مهار نشود، پرداخت تسهیلات خرد و آسان‌سازی روند آن معنایی ندارد، زیرا این مسئله تنها به کاهش سرمایه بانک و افزایش تورم دامن خواهد زد. این اقتصاددان ادامه داد: سیاست‌گذاری پولی در کشور متولی دارد و آن شورای پول و اعتبار است. اگر دولت به‌دنبال کنترل تورم است باید در چارچوب مصوبات شورای پول و اعتبار عمل کند. وی یادآور شد: فشار نمایندگان برای پرداخت تسهیلات تکلیفی، نظام بانکی را با مشکل مواجه کرده است؛ بنابراین این موضوع باید حتما در گفت‌وگوهایی که بین دولت و مجلس انجام می‌شود حل‌وفصل شود و براساس تفاهماتی که صورت می‌گیرد دسترسی عادلانه آحاد مردم به تسهیلات بانکی، بدون متضرر شدن بانک‌ها تحقق یابد.

سخن پایانی

در اقدامی جدید سهامداران بازار سرمایه، حتی دارندگان سهام عدالت می‌توانند با ورود به سامانه هوشمند توثیق سهام برای دریافت وام خرد تا سقف ۲۰۰ میلیون تومان اقدام کنند. به‌اعتقاد کارشناسان آسان‌سازی روند پرداخت تسهیلات بانکی در ذات خود امر بدی نیست، اما اگر تسهیلات بدون کنترل به بخش‌های غیرمولد برود منجر به رشد نقدینگی و تورم خواهد شد. با این حال باید گفت ظهور نخستین سامانه هوشمند وثیقه‌گذاری در پرداخت تسهیلات امری شایسته است که به شفافیت در نظام بانکی و دور شدن بانک‌ها از فساد کمک می‌کند.

یادداشت

آشنایی با انواع وام بانکی

علی اسماعیلی
کارشناس امور بانکی

هر کدام از ما در هر مرحله‌ای از گذران زندگی برای رفع مایحتاج‌مان به بودجه‌ای مشخص نیاز داریم، اما گاهی توانایی تامین این بودجه را نداریم و لازم است باتوجه به مبلغ موردنیازمان متقاضی وامی متناسب با نیازمان شویم. دریافت وام، بهترین راهکار برای کنترل بحران‌های اقتصادی است و فاصله ما تا اهداف‌مان را کوتاه می‌کند. وام انواع مختلفی دارد که باتوجه به شرایط هر فرد می‌تواند به او تعلق بگیرد. انواع وام ضروری در ذیل مطلب آمده است:

۱- وام ازدواج، از کم‌سودترین انواع وام در ایران

وام ازدواج از تسهیلات پرطرفدار بانکی است و کمک‌هزینه بسیاری از جوانان برای تامین مخارج در شروع زندگی محسوب می‌شود. این وام با سود ۴ درصد ارائه می‌شود و مبلغ آن بستگی به سن عروس و داماد دارد. حداکثر مبلغ این وام به هر یک از زوجین ۱۵۰ میلیون تومان است که به داماد زیر ۲۵ سال و عروس کمتر از ۲۳ سال تعلق می‌گیرد. برای عروس و دامادهای بزرگ‌تر از این سن، مبلغ وام نفری ۱۲۰ میلیون تومان خواهد بود.

۲- وام مسکن، کمک‌هزینه‌ای برای خانه‌دار شدن

بسیاری از بانک‌های کشور مبلغ مشخصی را به‌عنوان وام مسکن پرداخت می‌کنند و شرایط دریافت این وام از هر بانک می‌تواند با دیگری متفاوت باشد. البته ناگفته نماند که بانک مسکن، پیشرو در پرداخت تسهیلات خرید مسکن است و طرح‌های متنوعی برای ارائه این نوع وام دارد. وام مسکن جوانان، خانه‌اولی‌ها، وام با سند و... از جمله تسهیلات متنوع خرید مسکن است که دریافت هر کدام شرایط خاصی دارد. سن متقاضی، استان مورد نظر و... در مبلغ وام موثر خواهد بود.

۳- وام جعاله، مخصوص بازسازی خانه‌های قدیمی

صاحبان خانه‌های قدیمی می‌توانند برای بازسازی منزل خود از وام جعاله تعمیر مسکن استفاده کنند. تقریبا تمامی بانک‌ها وام جعاله تعمیر مسکن را ارائه می‌دهند.

۴- وام خرید خودروهای نو و تعویض فرسوده‌ها

وام خرید خودرو یکی دیگر از انواع وام است که بسیاری از بانک‌های کشور آن را ارائه می‌دهند. این وام برای کسانی که قصد خرید خودرو دارند، کمک‌هزینه کارآمدی خواهد بود. البته فراموش نکنید که وام خرید خودرو مخصوص محصولات داخلی است. سقف مبلغ این وام به نوع خودرو و بانک موردنظر بستگی دارد و معمولا با سود ۱۸ درصد ارائه می‌شود. نوعی دیگر از وام خرید خودرو وجود دارد که به صاحبان اتومبیل‌های فرسوده تعلق می‌گیرد. این طرح به‌منظور حذف خودروهای فرسوده از خیابان‌های شهر و کاهش آلودگی هوا اجرا می‌شود.

۵- وام خرید کالا

وام خرید کالا یکی از پرمتقاضی‌ترین انواع وام در سال‌های اخیر است و با شرایطی متنوع ارائه می‌شود. بسیاری از بانک‌های کشور و همین‌طور سامانه‌های مالی، با شرایط مختلفی وام خرید کالا را در اختیار متقاضیان قرار می‌دهند. وام خرید کالا برای خرید انواع محصولات استفاده می‌شود و تنوع این محصولات به نوع وام و فروشگاه‌های طرف قرارداد با بانک یا سامانه پرداخت‌کننده بستگی دارد. لوازم خانگی از کالاهای اصلی قابل‌خرید با این وام‌های بانکی است.

۶- وام مضاربه برای فعالان اقتصادی

وام مضاربه یکی دیگر از انواع وام بانکی است که با شرایطی مشخص به صاحبان سرمایه و فعالان اقتصادی تعلق می‌گیرد؛ بنابراین متقاضی وام مضاربه باید پروانه کسب و دیگر مدارک اثبات‌کننده فعالیت اقتصادی خود را ارائه دهد. دیگر مدارک لازم برای دریافت این وام، به بانک موردنظر بستگی دارد. وام مضاربه در واقع یک نوع قرارداد است که بین بانک و فعال اقتصادی بسته می‌شود. مبلغ این وام باید در یک نوبت یا به‌صورت دوره‌ای در بازه‌های زمانی تعیین‌شده به حساب وام‌گیرنده واریز شود.

سایر وام‌های بانکی

بانک‌های کشور اصلی‌ترین منابع ارائه انواع هستند. تسهیلات بانکی در دسته‌های گوناگونی چون وام مسکن، وام ازدواج، وام خودرو، وام خرید کالا، وام بانوان، وام قرض‌الحسنه، وام جعاله و... ارائه می‌شوند؛ بنابراین در هر شرایطی از زندگی می‌توانید روی وام‌های مختلف به‌عنوان کمک‌هزینه حساب کنید. فقط باید بتوانید شرایط خود را بسنجید و بهترین را انتخاب کنید.

